

Zenei naptár

A hegedűjátékos

Szegedi művészek jelenléte a filharmoniai évadban rendre olybá tetszik, mint a fogyatkozó változékony-ságban hittel vállalható állandóság, okos folyamat. E rangot kiküzdők között is komoly helyet őriz magának — merthogy kivételes tehetségével küzdött, és nem könyökölte ki — *Szeccsödi Ferenc*, a játékos hegedűs, illetve hegedűjátékos, s itt máris megállnak az oknyomozásban. Egyfelől, mert a tehetség logikus következményének, a koncertjelenlétné, mindennemű további firtatása szükségtelen, másrészt pedig — épp erről vallanak. Hogy ez a — különben, emberi tartalmával is — rokonszenves művész: játékos hegedűs vagy hegedűjátékos...

Azon túlmenően, hogy a szegedi zeneakadémiai tagozat hegedűtanárának pusztán részvétele a helyi hangversenyéletben pedagógiai értékű (mert hiszen a növendékeknek, a jövő generációjának mindig lelkesítő példa, hogy akitől tanulnak,

nemcsak magyarázza, de meg is mutatja) az idők során szuverén szólista egyéniségében sem érzékelhetetlen változáson ment át. Tanúsíthatják azok legalább, akik szerda esti szonátaestjét hallották, *Szelecsényi Norberttel*, a Tisza Szállóban, ám mindamellelt nyomon is kísérhették pályáivét az eltelt évtizedben, mióta itt él, dolgozik. A *játékos hegedűs*, aki bravúros hangszerkezelésével robbant be a hangversenytermekbe, *hegedűjátékos* érett. Leplezetlen nyomát őrizi egész magatartásrendszere, hozzáállása, műsorválasztása, habitusa. Még ha megmaradni is látszik belőle a virtuóz, sőt: alkatiilag, mint régóta, változatlanul meggyőzően, fölforrósító hatással tolmácsolja *Tartini—Kreiser Ördög-trilláit*, mindazonáltal a (be-melegítő számok óhatatlanul légkörrideg momentumait leszámítva *Mozart-szonáta* második és harmadik tétele (*B-dúr, K. 454.*), de különösképpen *Weiner fismoll szonátájának* választé-

kos vonalvezetése, finom dikciója már egy más, elmélyült, töprengő-gondolkodó művészegéniséget sugall. Szerecsére nélkül, hogy játékoságát vesztené. Ezért mondom, Szeccsödi hegedűjátékos immár: Az a kreatív művész, aki föl tudja tártani hallgatóságának, minő jeles szerző is volt *Weiner Leó*, máskülönbön kortársunk, a kései romantikának e méltatlanul alulfuttatott komponistája, *hűsz valljuk* be őszintén, művészetét még ma is inkább szeretjük tisztelni, semmint használni.

A filharmonia C kamarabérleti sorozatában ezúttal *Szelecsényi Norbert* szegődött partnernek a zongora mellett. Pontosan úgy, amiképpen a szonátajáték megköveteli: társul Szeccsödi-nak. Láthatóan abban a modorban, mint akik közös nyelvet beszélnek, ezért *mu-zsikálni akarnak*. Nem le-tündökölve a másikat, el-lenkezőleg. Alkalmazkodóan inspirálva egymást, szövet-ségben.

Nikolényi István

Harmincéves a Szegedi Fotóklub

Bőséges fotótermést fől-sorakoztató tárlattal ünne-pelte meg alapításának harmincadik évfordulóját, a *Szegedi Fotóklub*. Jogelőd-je egyesületként már a harmincas években is működött a városban. Újjászervezésére 1958-ban nyílt lehetőség. Harminc-negyven igényesen fotózó amatőr és felhívató fotós szövetke-zett az igényes fotózás el-és megismertetésére, és sa-ját szakmai fejlődésükért. *Mihály József*, aki akkor-tájt legfőbb szervezője volt a fotóklub megalakításának, bölcs előrelátással megőriz-te a dokumentumokat. Jog-erősen 1958. január 11-én a Ságvári gimnázium Aprilis 4. úti épületében, mintegy 140 fotós részvételével ren-dezték meg az első közgyű-lést. Alapszabályuk maig érvényes elveket rögzített:

„... az amatőr és hivatásos fényképészek és fotóművé-szek szakmai, technikai, művészi és általános szak-mai fejlődésének elősegíté-sé... továbbá... hogy tag-jait nevelje, és ezáltal az együttműködésnek az a szelleme jöjjön létre, amely biztosítja a klub tagjainak szakmai fejlődését, hogy minél magasabb színvonalú műveket hozzanak létre...” Ez a hagyomány maig él, ahogyan az is, hogy a pén-tek — klubnap.

Jeles fotósegéniségek voltak az alapítók között: *Benedek László, Liebmann Béla, Lajos Sándor* például. A Szegedi Fotóklub aztán hamarosan a hazai fotós-élet élvonalába küzdötte föl magát, hivatásossá lett fotósokat nevelt, a Fotó-klubok Szegedi Szalonja létrehozásával majd két év-tizedig a fotóklubmozga-lomban központi szerepet töltött be. Voltak jobb, eredményesebb korszakai és kevésbé sikeresek. Am mindvégig igényes fóruma volt a szegedi és környék-beli fotóséletnek. A differenciálódás, a fotós útkere-sés időszaka az 1968-ban megalakult Kör '68 csoport létrejöttével indult meg, s folytatódott a Solar, a Kon-takt és az Artie megalaku-lásával. Ma legalább há-rom-négy törekvés él együtt a Szegedi Fotóklub berkei-ben, s ez így van ren-

jén. Időnként friss fotós-egéniségekkel egészül ki a csoport, s újrendeződnek az erőviszonyok. Az is a szegedi fotóélet színvona-lának jelzője, hogy alig akad olyan év, hogy ne értesüljünk valamelyik klub-tag díjazásáról hazai vagy külföldi pályázatokon. Mit mutat a *jubileumi tárlat*? Vegyes összképet. Inkább dokumentatív érté-ke van a bemutatónak, hi-szen láthatóan a három év-tized termésének fől-sorolá-sára koncentráltak a szer-vezők, a klub vonzásoköré-be került alkotók egybe-gyűjtésére, s kevésbé a klub jellemző törekvéseinek ki-emelésére. Ebből követke-zően fényévnvi távolságok vannak technikai kidolgo-zottságban és esztétikai minőségekben is.

Úgy tűnik, a *riportfotó*-nak akadtak elsősorban mesterei e tájékon, *Gyenes Kálmán, Schmidt Andra, Stekovics János, Horváth Dezső, Smogyi Károlyné*, akik hivatásukként is üz-ték, úzik a fotózás eme ágát. A másik vonulat má-rkásan a *népélet* rekvizitu-maira koncentrált fotókból áll össze. Itt többeket so-roolhatnánk, alig akad szegedi fotós, akit ne ihletett volna meg a valóságnak ez a szelete. Két név minden-képpen kiemelésre érdemes: *Stekovics János* és *Hor-váth Dezső*. A harmadik, *Kunkovác László* — aki jó két évtizeddel korábban volt tagja a klubnak, s ko-rabeli képekkel szerepel, élet még nem mutatja késő-bi keletű néprajzi érdeklő-dését. Az újabb keletű tö-rekvések képviselőiben a nagyvárosi élet tematikájá-nak fotós feldolgozása a jellemző. *Péntek László, Dezső Mihály, Puskás Já-nos* különös hangulatú vi-lágot idéz meg. A fotótár-lat többi résztvevője kö-zött akadnak még szép számmal jó törekvések képviselői; szép portrék, csend-életek, tájképek, aktok len-nének említhetők, s alko-tói. Éppen itt a bökkenő. A Szegedi Fotóklub három évtizede alatt igazán ki-emelkedő jelentőségű, mar-káns fotósegéniség nem akadt. Igaz, az a szakma (művészeti ág?) fokoztalan

szenvedi a *vidéki*ség hátrá-nyát. Tekintély többeke-t övezett és övez. Talán a legtöbb tisztelet minden szegedi fotós tanítómeste-rét, Lajos Sándort illette. Ő volt a szegedi fotósok között az, aki fölkészült-ségével, szüntelen megújuló-készségével, s főként igé-nyes fotóival tiszteletet, rangot érdemelt ki kollégái között. Pár éve már nincs közöttük. A Szegedi Fotó-klub jubiláló tárlata egyút-tal névváltoztatással páro-sult: *Lajos Sándor Fotó-klub* néven jegyzik majd a jövőben.

Tóth Attila

Szerelmi krónika

Színes, szinkronizált, kétrészes lengyel film. Írta: **Tadeusz Konwicki és Andrzej Wajda**. Fényképezte: **Edward Klosinski**. Zene: **Wojciech Kilar**. Rendezte: **Andrzej Wajda**. Főbb szereplők: **Piotr Wawrzynszak, Tadeusz Konwicki, Paulina Mlynarska, Bernadetta Machala, Dariusz Bobkowski, Jaroslaw Gruda**.

ról (monográfusok figyel-mé-be) egy, önmagáról és mű-vészi módszereiről egyaránt tanúszkodó, Konwickinek írott levele is tanúság. Eb-ben olvasható az a kijelen-tése is, hogy a *nézőnek vár-nia kell Witek és Alina sze-relmi történetének folytatá-sát*. Ez annál is inkább igaz, mert 1939 fiataljai (érettségiző korú amatőr színjátszó fiatalokból válo-gatta ki őket Wajda, észre-vehetően óriási gondnal), ezeket a tisztaságukban (is) oly mélyen lengyel, a nemzeti karakter számos je-llemvonását kiválóan reprezentáló ifjú szerelmeseket és barátait két döntő fon-tossági hatáselem egészen sajátos szuggesztivitással helyezi a már említett his-tóriai középpontba elének.

A főcím előtt, mottóként egy Mickiewicz-idézet: „*az egyetlen álomország, amely megmaradhat nekünk, len-gyeleknek, a gyermekkori szerelmek országa*”. Ez a kétségbeesett gyönyörűség-fölmutatott pokol előtti utolsó édenpillanat egy zse-niális rendezői eljárással egészül ki. A történetben időről időre megjelenik egy *titokzatos ismeretlen* — maga az alapul szolgáló, ne-ves lengyel regény szerzője; *maga Tadeusz Konwicki*. Az általa alakított figura egy-szerre rezonőr és narrátor, múlt és jövőnd minden

Reménykedve...

Nemrég egy gimnáziumi igazgatóval beszélgettem, aki jelenleg szü-ne-telteti a szakszervezeti tagságát. Óvatosan foglalkoztam, miért lépett ki a szakszervezetből? Vár, mint ahogy több millióan tesszük. Most hét végén meg kü-lönösen, hiszen ma, pénteken kezdődik a háromnapos országos szakszervezeti ta-nácskozás.

Ezúttal engedtessek meg nekem, hogy alulnézetből, ha úgy tetszik, a szakszer-vezeti tag szemével tekintsem át a megje-lent dokumentumokat. Őszintén beval-lom, a tagsági vitában született véle-mények csokra tűnt a legizgalmasabb olvas-mánynak. Ez alapján némi optimizmusra is szert tehetünk. Megfogalmazódik pél-dául, hogy felül kell vizsgálni a jelenlegi tagdíjrendszert. Különböző fórumokon ezerszer elhangzott ez az igény. Talán mégiscsak lesz belőle valami? Várjuk.

Az is régi nóta már, hogy növekedjék az alapszervezetek részesedése a tagdíj-ból, és felhasználásáról az alapszerve-tek önállóan dönthessenek. Az az szb-tit-kár jut eszembe, aki sírva mondta, most nagy szükség lenne segélyekre, de nem tudnak fizetni, mert önkényesen nem emelhetik az erre a célra fordítható összegeket. Ha erre van igény, miért ne tehetnék meg?

Ezzel a kérdéssel függ össze, hogy a tagság csökkenteni szeretné a SZOT-kasz-szába történő befizetést. Egyébként kel-lemes meglepetést szerzett az a melléklet, melyben feketén-fehéren látható, hogy az elmúlt három évben mennyi volt a szak-szervezeti tagdíjbevétele, mennyit emész-tett fel a SZOT, és mennyi áramlott visz-sza a tagsághoz. Gondolom, az országos ta-nácskozáson lesznek olyanok, akik bonc-kés alá veszik a táblázatokat, az adato-kat.

Nem akarjuk a témát bagatellizálni, de az üdültetés és a szakszervezetek teljesen összefonódtak. Mit mond a dokumentum? Az üdültetés anyagi feltételeinek döntő részét az állam biztosítja. Az üdültetés szervezeti, támogatási rendszerét meg kell változtatni!

Mi sújtja még a szakszervezeti tagsá-got? Többek között az áremelkedések. A javaslatok szerint az áremelkedések egy részét — alapvető fogyasztási cikkek, szolgáltatások — kötelező béremeléssel ellentételezni kell. Követelésekként az is szerepel, hogy a költségvetési egyensúly helyreállításának terheit ne hárítsák a la-kosságra.

Sajnos, mindinkább számolni kell a

munkanélküliséggel. Mi történjen a mun-kanélküliekkel? Gondoskodni kell róluk — a tagsági vélemények szerint — a lét-minimumnál magasabb szinten. Hol a létminimum? A szakszervezet gondoskod-ni fog (talán) az ilyen természetű vizs-gálatokról.

A dokumentum kiemelten foglalkozik a fiatalokkal és a nyugdíjasokkal. Az ok-tatás, az egészségügy, a művészetek, a tu-dományos kutatás, a közművelődés szin-tén előtérbe került. Reményünket tehát növelheti a problémafelismerés és a javít-ás szándéka. Sőt a SZOT a jövőben olyan témákkal kíván foglalkozni, mint az élet-színvonal-politika, a reálbérek, a szociál-politika, a foglalkoztatás és a költségvetés.

Természetesen szó esik a szakszerve-zeti apparátusról is. A SZOT dicséretére legyen mondva, hogy azokat a véleménye-ket is közreadja, melyek, nézete szerint, a kisebbség álláspontját jelentik. Ezek kö-zött olvasható a következő: a SZOT nem képviseli a dolgozók érdekeit, újja kell választani! Ime, itt a lehetőség, hogy ilyen kérdésben is döntsön az országos tanácskozás!

— Milyen legyen a SZOT? Egy lehető-ség a több közül: az érdekképviselet ko-ordináló munkaformája legyen, a straté-giai feladatok kijelölésében képviselje a tagságot! Milyen sors vár az szmt-kre? Tegyenek ajánlásokat, adjanak segítséget az alapszervezeteknek? Hosszabb távon esetleg szűnjenek meg?

Az ágazatok, a szakmák, a rétegerde-kek az eddiginél jobban kerüljenek elő-térbe. Ennek a gondolatnak a végkifej-lete az, hogy az ágazatok önállóan is képviselhessék a tagságukat a SZOT—kormány találkozókon. Az érdekegyeztetésben kapjanak teljes önállóságot!

Természetesen, az sem mellékes kér-dés, hogyan alakul a kormány és a szakszervezetek kapcsolata. A SZOT egyenrangú, partneri viszonyra tö-rekszik. A szakszervezetek önálló ténye-zőként kívánnak fellépni az érdekegyeztetésben. Valódi társadalmi kontrollt je-lentő szakszervezet kell! Indokolt, hogy a szakszervezetek egyetértési vagy vétő-jogot kapjanak a munkavállalókat érintő rendeletek, törvénytervezetek megalkotá-sakor.

A fentiekből is kitűnik: óriási munka vár a múltán kezdődő országos ta-nácskozássa, mely az ígéretek szerint, a nvlttság, a nvitottság szellemében zailik. Várunk, reménykedve, több millióan!

Bodzsár Erzsébet

Filmjegyzet

idealizmusnak köszönhetik létüket, amelyben már csak a lengyelek hisznek igazán”. Tekintve, hogy ez utóbbit ki-tétel francia szerzőtől szá-rmazik, minden okunk meg-volna arra, hogy némi jó-ízű frank léhasággal, netán cinizmussal illessük az elkö-vetöt, de inkább maradjunk annyiban: mindez nagyon is megítélés dolga. Hiszen a Szerelmi krónika nemcsak igen szép, kétszáz százaléko-san lengyel alkotás, de olyan ember műve is, aki vallja: „az embernek hatvanéves korában azon kell gondol-kodnia, amit mondani akar, és nem azon, hogyan kiált-sa világá... a fiatalok felé kell fordulnom”.

Körülötte pedig az ezúttal 1939-cel megidézett Len-gyelország. Tompa, kissé ho-málylító pasztell színek, gyak-ran feltűnő katonák. Gyalo-gosok, lovasok, sisakban, sapkában. Ugyanazok, akik majd alig két hónap múl-tán lovasrohamokat intéz-nek harcokszioszlopok ellen, miközben néhány héttel az-előtt, szóban forgó év au-gusztus havának 23. napján a század két főhőhéra alá-írja a paktumot, mellyel Lengyelország sorsa, úgy tűnik, megint csak az idők kódébe vész, hogy aztán újra fölhangozzék, mintegy jel-képesen, Wajda homálylító lengyel képei mögül fölerő-södve, a jól ismert dallam, hogy nincs még veszve Len-gyelország, ameddig mi élünk... „Vajon tényleg fel-gyorsulnak majd azok a vál-tozások, amelyeket mind-annyian várunk? Van rá most lehetőség” — nyilatkoz-za egy nagy rendező a Le Monde-nak.

Domonkos László

Hétvége az úttörőházban

A Balázs Béla Úttörőház-ban már a közelgő ünne-pekre készülnek. Alkotó-házukban a bőrözés és gyer-

tyaöntés fortélyait sajátít-hatják el az érdeklődők. Ek-kor, szombaton délelőtt ki-lenc órától délig dolgozik az agyagos- és a batikoscéh is